

Barnrättsambassadörernas rapport 2017

Namn: *Driton Bucolli, Julia Ronnefalk,*

Samar Kurdi & Elias Lindberg

Handledare: *Carina Andersson, Lisbeth Andersson*

LANDSTINGET BLEKINGE

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Metod	2
3. Bakgrund	3
Barnkonventionen.....	3
Tobakskonventionen.....	4
4. Verksamheterna	5
Ungdomsrådet.....	5
Politiken	6
Sisu Idrottsutbildarna Blekinge/Blekinge Idrottsförbund.....	7
Lekterapi på Barn-och ungdomskliniken.....	7
Habiliteringen Karlshamn.....	10
Patientnämnden.....	11
Rädda barnen.....	13
Palliativa vården.....	15
Ungdomsmottagningen.....	16
Öron-, näsa- och halskliniken.....	17
5. Avslutning	19
6. Källor	22

1. Inledning

Vi är en grupp på fyra ungdomar som under tre veckors tid har arbetat som barnrättsambassadörer. Vår uppgift har varit att undersöka samt förbättra landstingets arbete inom barns rättigheter med barnkonventionen som utgångspunkt. Vi har besökt olika avdelningar inom Landstinget Blekinge, men även andra fristående verksamheter, och diskuterat en rad olika barnrättsfrågor. För att uppnå syftet med vår rapport har vi behandlat följande frågor:

1. Hur arbetar er verksamhet med barnkonventionen?
2. Har barn och unga en möjlighet att få sin röst hörd i er verksamhet? Hur?
3. Har er verksamhet barnrättsombud?

Syftet med vår rapport är att hjälpa och även hitta möjligheter till utveckling inom landstingets verksamheter samt fråga och diskutera barnkonventionen och hur den tillämpas på de olika avdelningarna. Landstingen Blekinge är i behov av barnperspektivet eftersom statistik visar att barn och ungdomar inte tar del av de beslut som politiker och tjänstemän fattar. Vi har gjort studiebesök på palliativa vården, Rädda Barnen, lekterapi på barn- och ungdomskliniken, habiliteringen, patientnämnden, ungdomsrådet, landstingspolitikerna, öron-, näsa- och halskliniken, ungdomsmottagningen och Blekinge Idrottsförbund. På våra möten har vi diskuterat verksamheternas arbete med barns rättigheter, samt hur mycket utrymme som ges till barnkonventionen i det dagliga arbetet. Vi har även diskuterat brister och förbättringsmöjligheter. Även miljön och hur barn- och ungdomsanpassad den är har diskuterats.

2. Metod

För att kunna besvara de frågeställningar som presenteras inledningsvis har vi använt våra studiebesök och diskussioner från dessa samt hemsidor som Unicef, landstinget, UMO och så vidare, som underlag för vår rapport. Detta kommer att hjälpa oss att utforma vårt arbete och bygga vår rapport.

3. Bakgrund

Barnkonventionen

Barnkonventionen är ett juridiskt bindande internationellt avtal som antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige undertecknade barnkonventionen 1990

som ett av de första länderna. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar där fyra av dessa är huvudprinciper. Dessa fyra grundläggande rättigheterna är:

- Inget barn får diskrimineras och alla barn har fullt människovärde (artikel 2).
- Barnets bästa ska komma i främsta rummet (artikel 3).
- Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6).
- Varje barn har rätt att uttrycka sin åsikt och bli lyssnad på i frågor som berör dem (artikel 12).

Barnkonventionen handlar i grund och botten om mänskliga rättigheter, men eftersom man anser att barn och unga är en sårbar grupp i samhället med egna behov och rättigheter så har man antagit denna konvention för att säkerställa och tillgodose dessa rättigheter och behov.

Idag är det 196 länder som har ratificerat barnkonventionen vilket gör barnkonventionen till den konvention som flest länder har anslutit sig till. Idag är det bara USA som ännu inte har skrivit under konventionen. Självklart innebär det inte att alla dessa länder följer konventionen och en del bryter även mot konventionens bestämmelser.

Sverige är ett land som har fått kritik från FN:s barnrättskommitté, då det i deras sammanfattade slutsatser har framkommit att Sverige inte har lyckats tillgodose barns rättigheter och behov fullt ut. Sverige kritiserades för att barnkonventionen inte blivit svensk lag eftersom FN:s barnrättskommitté anser att myndigheter och domstolar enkelt kan försumma konventionen om den inte har status av svensk lag.

Sverige har tagit till sig kritiken och konventionen kommer att bli lag 1 januari 2020. Barnrättsministern Åsa Regnér säger att tiden fram till dess kommer användas för att gå igenom lagstiftningen och utbilda myndigheter i vad införandet av barnkonventionen som svensk lag kommer att innebära.

Tobakskonventionen

Den 23 maj 2003 antogs tobakskonventionen av världshälsoorganisationen. Sverige anslöt sig till konventionen år 2005. Anledningen till att konventionen antogs var att den globala folkhälsan hotades av det ökande tobaksbruket. Med hjälp av tobakskonventionen kan länder få stöd för att kunna införa tobakslagar. Målet för tobakskonventionen är att “skydda nuvarande och framtida generationer från tobak med särskild fokus på kvinnor och barn”.

I de länder som anslutit sig till tobakskonventionen har man sett förändrade attityder mot tobaksbruket. Idag förstår man att frågan om tobak inte kan lösas på individnivå utan det gäller att stater samarbetar internationellt och det är just det internationella samarbetet som tobakskonventionen har underlättat.

Det finns likheter och skillnader mellan tobak-och barnkonventionen. Likheterna är:

- Juridisk bindande avtal som Sverige anslutit sig till.
- Anpassade till svensk lagstiftning.

Skillnaderna är:

- Barnkonventionen ska bli egen lag.
- Barnkonventionen är mer generell medan tobakskonventionen är mer “konkret”

4. Verksamheterna

Ungdomsrådet

Landstinget har med hjälp av vuxna politiker skapat en grupp som skall arbeta med barnkonventionen för att tillgodose barns rättigheter. Ungdomsrådets motto är att vara ungdomarnas ögon för åldrarna 13-25 och ska vara till hjälp för att ungdomar ska kunna ta ställning i frågor om till exempel framtidens hälso- och sjukvård. Det politikerna arbetar med är att diskutera och försöka förbättra landstinget utifrån vad som är lämpligt för ungdomar.

Via en undersökning som förra årets barnrättsambassadörer genomförde så kom ungdomsrådet fram till att psykisk ohälsa och ungdomsmottagningarna var något som ungdomarna i Blekinge ville att ungdomsrådet skulle lägga extra fokus på.

Av ungdomsrådet fick vi barnrättsambassadörer en uppgift där de ville ha hjälp med hur de kan nå ut till ungdomar. I landstinget Blekinge behöver vi bli mycket bättre på att ta hjälp av ungdomars reflektioner och åsikter, i synnerhet vid politiska beslut. Ungdomsrådet tar del av ungdomars åsikter via mail och föreläsningar i skolor. Jämför man ungdomsrådet med pensionärsrådet så har det rådet pensionärer som medlemmar, där behöver ungdomsrådet bli bättre med att få in ungdomar i sitt råd, det kan man göra genom att timanställa ungdomar som går på gymnasiet.

Ett annat sätt att nå ut till ungdomar är att använda sig av sociala medier. Idag använder sig de flesta ungdomar av sociala medier dagligen och därför hade det kunnat fungera som en plattform där kommunikationsutbyte mellan landstinget och unga kan ske. De sociala medierna som ungdomar idag använder mest är facebook, instagram, twitter och snapchat. Det hade även varit bra med ännu fler föreläsningar i skolorna, eftersom man når alla grupper av ungdomar där.

Det är inte många ungdomar som vet vad som pågår i landstinget och även väldigt få som vet att det finns ett ungdomsråd, därför kan den timanställda ta hand om marknadsföring för ungdomsrådet i sociala medier. Den som är timanställd kan dessutom jobba i andra avdelningar som behöver få in barn- och ungdomsperspektiv i olika arbeten.

Det är mycket viktigt att landstinget tillsammans med ungdomsrådet når ut till alla ungdomar, via föreläsningar i gymnasieskolorna i Karlskrona och övriga städer i Blekinge län. Ungdomarna är framtiden och de måste engagera sig i landstingets arbeten.

I vårt möte med ungdomsrådet diskuterade vi även hederskulturen. Vi anser att hederskulturen har en för liten plats i debatten och att kunskapsnivån vad gäller hedersfrågor är skrämmande låg. Därför ser vi gärna att ungdomsrådet arbetar mer med sådana frågor. Idag finns det mycket missförstånd om hederskultur som beror på okunskap, en viktig aspekt att lyfta är till exempel att hedersförtryck endast är kulturellt och inte religiöst. Om ungdomsrådet lyckas nå ut till ungdomar så erbjuder de även en utmärkt bra möjlighet till att sprida medvetenhet om hederskulturen och dess förtryck.

Politiken

Landstingsstyrelsen i Blekinge består av 15 ledamöter där Kalle Sandström är ordförande. Det man arbetar med är att fatta beslut som människorna i samhället och tjänstemän rapporterat kan bli bättre inom landstinget. Landstingsstyrelsen arbetar dessutom med att hitta åtgärder som tjänstemän ska skriva rapporter om, dessa rapporten används sedan som underlag vid beslutsfattande. Bland arbetsuppgifterna ingår även budgetplanering och hantering av landstingets ekonomi.

När det gäller beslut om barn och ungdomar så är barnkonventionen inbakat i landstingets tänk. Det är en självklarhet att man följer barnkonventionens bestämmelser, men ändå så är landstinget Blekinge mindre bra på att få in ungdomarnas perspektiv. När barnkonventionen

blir lag så kanske man borde göra som förr, att ha en checklista där man bockar av och ser ifall man tillgodoser alla barnkonventionens artiklar. Landstinget Blekinge måste bli bättre på att få med ungdomar i beslut som rör dem.

Lösningen till det är att anställa ungdomar till landstinget som timanställning. Har man svårt att veta vilka som är kvalificerade för att det arbetet så kan man exempelvis använda sig utav de personer som sommarjobbat som barnrättsambassadörer. För tillfället finns det inga ungdomar anställda inom landstinget, utan allt som händer inom Landstingets Blekinges väggar känns gömda för barn och ungdomar. Årsrapporten som landstinget gör är alldeles för lång. Dessutom hade språket kunnat vara mer ungdomsanpassat för att få fler ungdomar att läsa den. Ungdomar är idag inte engagerade i Landstingets arbete. Representanter från landstinget måste ut i skolor och tala om allt bra som sker inom landstinget så att ungdomar inte endast läser det negativa som står i medier och får en skev bild. Gå ut till skolan, fånga upp ungdomar och åtgärda problemet. Ord är enbart ord ifall en handling inte utförs.

Sisu Idrottsutbildarna Blekinge/Blekinge Idrottsförbund

Sisu arbetar som stöd och resurs för idrottsföreningar som vill utveckla sin organisation och verksamhet. Genom att utbilda fler coacher och idrottsledare så kan Sisu bidra med fler kunniga tränare till olika sporter. Den grundläggande utbildningen kallas för "Plattformen" och är en utbildning som Sisu håller i. När man utbildar fler tränare och coacher så har vi fler personer som tränar barn och ungdomar och lär dem om jämlikhet i sporten. Att ha kul och inte bara tävlingsinriktade barn och ungdomar. På sina utbildningar uttrycker Sisu sig om hur viktigt det är att röra sig, motorik för unga barn men även alla barns lika värde. Att alla barn ska behandlas lika. De försöker lära coacher och olika ledare att inte toppa till exempel fotbollslag i för tidig ålder utan att ge alla en chans. Sibus mål är ett långvarigt liv fullt av rörelse och att man aldrig ska sluta vara fysiskt aktiv.

Blekinge idrottsförbund har som skyldighet att hjälpa samhället nå idrotten och de vill ha ett samhälle som är fysiskt aktivt. När det gäller barnkonventionen är de inriktade i att alla barn ska ha möjlighet till idrott. De har en sakkunnig anställd som arbetar med barnrättsfrågor och som hjälper deras verksamhet att ständigt uppdatera deras arbete med barnkonventionen, dessutom hjälper det idrottskonsulterna inom Sisu att utbilda vidare informationen de får.

Talar man om barns lika rätt och barnets bästa i främsta rum inom idrott i samhället så är det inte alltid jämlikt. En del sporter är dyra att utöva, till exempel hockey eller ridning. Hockeyutrustningen är dyr, inte nog med så finns det även en medlemsavgift att betala, detta har tyvärr inte alla människor råd med. Tänk er de familjer som är ekonomiskt svaga och som har barn som gärna vill börja spela hockey, det är omöjligt för dessa människor att kunna spela på grund av att Karlskrona Hockeyklubbs "krav" för att kunna delta d.v.s. alla utgifter. Bidrag till medlemsavgiften kan Blekinge idrottsförbund lösa, men utrustningen blir alldeles för dyr. Att sporten är för dyr berör inte bara nyanlända utan även svenskar. Det är inte många som har de pengarna som krävs för att deras barn kan utöva så dyra sporter. Det som händer då är att vi bildar ett klassamhälle vilket skapar en segregation istället för integration. Försök göra det möjligt för alla barn att utöva den sport som de vill träna och satsa på. Kommunen borde ge möjlighet till att låna utrustning som behövs. Alla barn ska ha samma rätt. Lösningen är att marknadsföra vilka bidrag man kan söka sig till ifall man är i behov av dem, att man ska veta hur och vart man ska vända sig om man vill börja idrotta. Pengar ska inte spela roll när det gäller människors välmående.

Hälsa för alla

Vi har fått träffa Olof Ljungberg på Blekinge Idrottsförbund. Han har startat ett projekt där nyanlända som studerar på SFI (Svenska för invandrare) även har idrott som en del av kursen. Hans projekt har blivit en del av hela Blekinge och målet är att införa det i alla Sveriges län. Det som händer när nyanlända vuxna tränar är att de mår bättre och får lära sig att träning ger en bättre hälsa. Det är inte alltid att människor från andra länder och kulturer förstår sig på hur viktig hälsan är och hur mycket det kan påverka någons välmående. När föräldrar tränar och mår bättre mår oftast deras barn också bättre. Barnen ser upp till sina föräldrar och när de märker skillnad och ser vad som händer när de tränar så påverkar det även barnen till att börja träna.

Det Olof tillsammans med sina medarbetare gör är att de utbildar nyanlända om hur idrottsföreningarna i Sverige funkar. Detta leder till att en integrering bland både vuxna och barn sker. Något som Olof kan lägga till i denna processen är en utbildning om barnkonventionen till de nyanlända och vilken roll deras barn har i idrottsföreningar så att de kan bli aktiva. Dessutom att man löser det med resurserna till barn när det gäller bidrag och att ett barn har möjlighet att utöva vilken sport hen vill. Olofs Ljungbergs projekt är revolutionärt för integration och behövs överallt i hela Sverige. Om tidigare generationens

invandrare hade fått denna möjligheten så skulle vårt samhälle vara mycket mer integrerat än vad det är idag.

Olof Ljungberg har dessutom idéer om förbättringsmöjligheter inom skolidrottsföreningarna, att alla barn ska få möjlighet att testa på idrotter via skolan. I skolan får man möta alla grupper av barn och ungdomar och där berättade Olof om sitt projekt med Sunnadalskolan och om att även tjejer från andra kulturer, som tidigare kanske inte har fått så mycket utrymme inom idrotten, ska veta att de också har möjlighet att utöva sporter, precis som killar har. Sunnadalskolan är en mångkulturell skola som är i behov av integration och därför idrott är en väldigt viktig faktor.

Att fånga ungdomar är även en lösning, ideellt arbete som ungdomar kan hjälpa barn med. Ifall en ungdom har slutat utövat en viss sport bör idrottsföreningarna fånga upp den personen genom att fråga vad som skulle krävas till att hen återvänder till föreningen, kanske till och med ställa upp som tränare till barn i yngre åldrar. På så vis utbildar sig ungdomar och lär sig leda en grupp, istället för att hamna i dåligt umgänge eller riskera att hamna i utanförskap. Som ungdomsledare lär man sig otroligt mycket och dessutom är det en merit att ha på sitt CV för framtiden.

Lekterapi på barn- och ungdomskliniken

Mycket av barn- och ungdomsklinikens arbete kretsar kring barnkonventionen och dess fyra huvudprinciper eftersom denna avdelning har direkt kontakt med barn. I deras verksamhetsplan så står det att man ska arbeta med barnkonventionen och dessa riktlinjer praktiseras även i verksamheten på många olika sätt. För att aktivt arbeta med barnkonventionen och hålla barnrättsfrågor vid liv använder sig denna verksamheten av en standard som är utarbetad i linje med FN:s barnkonvention och är ett redskap för att bevaka kvaliteten i barnsjukvården. Denna standard innehåller tio riktlinjer, om man arbetar efter dessa uppfyller man även de fyra grundprinciperna i barnkonventionen.

På barn- och ungdomskliniken anser man att det är viktigt att arbeta med barn som anhöriga, det vill säga barn som har syskon, föräldrar eller andra närstående som är sjuka. Det är viktigt att vända sig även till dessa barn och se till att de är delaktiga och att de har en möjlighet att uttrycka sig. Det är även viktigt att informera barn och unga vilka rättigheter de har och vad som förväntas av dem, detta ska man givetvis anpassa till ålder och mognad, ju äldre man är

desto större inflytande har man. Värt att nämna är att denna klinik har en introduktion för alla nyanställda om barnkonventionen och hur man bemöter barn, och där all personal informeras om barns rättigheter. Detta tycker vi är bra och det är något som fler kliniker borde införa.

I deras arbete med barn fokuserar man mycket på personcentrerad vård där barnet är i fokus. Om barnet är tillräckligt gammal för att ta till sig information så vänder man sig till det och sedan till föräldrarna. Ögonkontakt med barnet är också väsentligt. Det är väldigt viktigt att barnet är delaktigt så att det inte blir att man pratar över huvudet på barnet.

Något som kan förbättras inom barn- och ungdomskliniken är det som egentligen alla verksamheter och avdelningar inom landstinget måste bli bättre på, i synnerhet de verksamheterna som inte har direkt kontakt med barn, och det är att få med ett barn- och ungdomsperspektiv på saker och ting. När vi besökte lekterapi på barn- och ungdomskliniken fick vi som uppgift att gå på trygghetsvandring runt sjukhuset, för att se hur barnanpassat det verkligen är. Vi betraktade sjukhusmiljön ur ett barnperspektiv och då la vi märke till att det finns en mängd olika saker som skulle kunna göras till det bättre för att få barn att känna sig välkomna och trygga när de besöker sjukhuset. Det kunde till exempel handla om så små saker som att berika sjukhusmiljön med färgglada väggar och gardiner, eller hänga upp barnaffischer i tak och på väggarna. Det är viktigt att inte glömma att även det där lilla gör skillnad för barnets trivsel.

Habiliteringen Karlshamn

När vi ställde frågan “Hur arbetar er verksamhet med barnkonventionen?” var svaret “Barnkonventionen genomsyrar vårt arbete”. Detta svar fick vi på många olika håll när vi ställde frågan. Många verksamheter arbetar redan med barnkonventionen, till exempel genom att följa befintliga riktlinjer eller skapa egna riktlinjer som är anpassade för just deras avdelning/verksamhet. Riktlinjerna är oftast utarbetade i enlighet med FN:s barnkonvention. Genom att utarbeta egna riktlinjer gör man även barnkonventionen påtaglig i sitt praktiska arbete, detta är något som bör göras på alla håll i landstinget.

När vi besökte habiliteringen i Karlshamn diskuterade vi vad för material de använder för att underlätta barns möjlighet att uttrycka sig. Där fanns det gott om anpassat material, till exempel kartor, bilder, och mycket teckenspråk för de som har talsvårigheter. På avdelningen var det även barnanpassat, det fanns leksaker och underhållande aktiviteter som att rita, läsa

eller titta på bilder. Precis när man kom in i deras avdelning kunde man se en docka sittandes i en rullstol, detta tyckte vi var bra eftersom många barn som besöker rehabiliteringen och som själva sitter i rullstol kan känna sig representerade och välkomna.

Något som rehabiliteringen i Karlshamn anser att de kan bli bättre på är att de skulle kunna vara tydligare i deras kallelser hem till barnen, alltså göra innehållet i brev mer barnanpassat, detta för att göra barn mer delaktiga i processen. Detta är en jättebra idé som fler kliniker borde använda sig utav. Rehabiliteringen i Karlshamn har ett barnrättsombud som för avdelningens tankar vidare i möten med andra barnrättsombud.

Patientnämnden

Patientnämnden vänder man sig till om man som patient eller anhörig har frågor, klagomål eller synpunkter på saker som kan förbättra kvaliteten i vården. Patientnämnden fungerar som en fristående och opartisk instans med uppgift att stödja och hjälpa enskilda patienter med frågor, synpunkter och klagomål. Det de gör med ärendena är att analysera inkomna klagomål och synpunkter och uppmärksamma landsting och kommuner på riskområden. När patientnämnden har tagit emot ärendet, för de det vidare till avdelningarna som ändrar och förbättrar.

Eftersom patientnämnden inte har några disciplinära befogenheter, gör de inga medicinska bedömningar och kan inte vidta några disciplinära åtgärder utan fungerar som en förmedlande länk mellan patient och vård. Detta gäller den vård som bedrivs av landstinget, länets kommuner och av privata vårdgivare med offentlig finansiering. En patientnämnd måste finnas i varje landsting. Arbetet inom patientnämnden är komplext. Som handläggare möter man mycket uppskattning. Man får också agera vägledare och komma med råd när patienten behöver det. Patienternas ärenden handlar ofta om behandlingar, läkemedel och bemötande. Patientnämnden arbetar diplomatiskt och finns till för att vägleda patienten. Man kan vända sig till patientnämnden via 1177.

Patientnämnden utgörs av en politisk nämnd och ett kansli med anställda handläggare. I nämnden sitter sju folkvalda politiker och sju ersättare. Nämnden träffas fem gånger per år. Politikernas uppgift är att granska de ärendena som tas emot och sedan göra politik av det.

I dag har man sett att det är fler vuxna än barn som kontaktar patientnämnden. Varför är det så? Det är inte så att barn och unga inte har några synpunkter eller klagomål på landstinget. Det handlar om att barns synpunkter och klagomål sällan efterfrågas och därför klagas inte. Enligt artikel 12 i barnkonventionen ska barn ges möjlighet att uttrycka sig och har rätt att bli lyssnad på. Därför bör varje nämnd utveckla ett arbetssätt för hur barns klagomål ska tas emot. Patientnämnden måste öka tillgängligheten för barn och unga, så att de enklare kan få sina röster hörda.

Ett sätt att göra det kan vara att bjuda in barn och föräldrar på besök. Dessutom kan man fråga barnen hur de upplevde bemötandet när de har varit på besök på sjukhuset. Det kan vara så att barnen inte vågar uttrycka sig. De kanske tror att deras åsikt inte behövs eller är viktig. Där är det viktigt att patientnämnden och personalen fångar upp barnen och frågar om synpunkter för barnen kommer inte att söka sig till patientnämnden själva.

Det hade även varit bra om patientnämnden tillsatte ett barnrättsombud som kan arbeta ännu mer med denna fråga, eftersom de i nuläget inte har något ombud. Patientnämnden arbetar inte konkret med barnkonventionen, men de känner till grundprinciperna och försöker att anpassa sitt arbete utifrån dem. Men det finns såklart alltid utrymme för förbättring. Ett tips, inte bara till patientnämnden utan till hela landstinget, hade varit att erbjuda utbildningar inom barnkonventionen till nyanställda, och anställda sedan tidigare, eller kanske varva in utbildning om konventionen i introduktionsdagarna. Att hålla sådana utbildningar regelbundet gör att man alltid har med sig barnrättsperspektivet, då det annars är väldigt lätt att det glöms bort när man arbetat länge och i princip arbetar på rutin.

Rädda Barnen

Rädda Barnen (eng. Save the Children International) är en global barnrättsorganisation som arbetar med barn i utsatta situationer, både i Sverige och i världen. Fokus är på de barn som har det svårast, det vill säga utsatts för övergrepp och våld, saknar stöd från vuxna, inte får gå i skola och lever i krig eller fattigdom. Rädda Barnen strävar efter en hälsosam och trygg uppväxt för att barn. Det är barnkonventionen som styr Rädda Barnens arbete. Att få barnens röster hörda, öka inflytandet över den egna situationen, sätta barnens bästa i främsta rummet

och att barn inte ska utsättas för våld, övergrepp eller diskriminering handlar om de fyra grundprinciperna och är något som genomsyrar allt som Rädda Barnen gör. Rädda Barnen arbetar såväl internationellt som lokalt. De lokala verksamheterna bidrar till arbetet med olika projekt, såsom läsläsning och insamlingar. Det internationella arbetet handlar både om långsiktiga program för att utsatta barn ska få en bättre framtid, och akuta insatser i krigs- och katastrofsituationer.

Rädda Barnens arbete har bidragit till många förbättringar. Dels har barnadödligheten bland barn under fem år minskat och dels har antalet barn i skolan ökat. Men fortfarande så återstår mycket arbete. För att få resultat på arbetet arbetar Rädda Barnen på flera plan. Det handlar mycket om att samla in fakta och lyssna på vad barnen själva vill, och mycket om att analysera deras villkor och situation.

I Karlskrona driver Rädda Barnen verksamheter som Ung Röst, läshjälp och insamlingar till världens barn. På sin hemsida skriver Rädda Barnen Karlskrona att det finns utrymme för expanderings och uppstart av andra projekt, till exempel föräldrastöd, samtalsgrupper, idrottsprojekt och antimobbningsskampanjer. Ung röst är en undersökning där ungdomar i hela landet får svara på frågor gällande sin egen situation samt hur de upplever sina rättigheter. Det resultat som framkommer fungerar sedan som underlag för vidare arbete på både lokal och nationell nivå.

Läshjälpen som Rädda Barnen erbjuder finns på flera skolor runt om i Karlskrona och fungerar som ett extra stöd till de som behöver. Detta arbete sker under skoltid. Insamlingen till världens barn är något som Karlskrona engagerar sig i varje år. Här tar man hjälp av internationella programmets förstaarselever på af Chapmangymnasiet till insamlingen. Utöver dessa verksamheter arbetar Rädda Barnen Karlskrona givetvis med barnkonventionen. Här går arbetet ut på att försöka påverka politiker och tjänstemän som jobbar med frågor som rör barn. Att alla barn ska känna till barnkonventionen och kunna sina rättigheter är Rädda Barnens mål.

I Karlskrona arbetar Rädda Barnen i samarbete med landstinget och Karlskrona kommun även med en satsning som heter ”*Universellt föräldrastöd till riktad målgrupp- nyanlända föräldrar*”. Projektet består av tre delar; starta upp **föräldragrupper**, bygga upp **mötesplatser** och **skapa samverkan**. Satsningen är en del av Landstinget Blekinges arbete med sociala investeringar.

Föräldragrupper

Genom att starta upp föräldragrupper hoppas man kunna förbättra barns hälsa genom föräldrarna. Det kommer finnas ett föräldrastödsprogram. Här lägger man mycket fokus på föräldrarna, då man har sett att barnen mår bra om föräldrarna mår bra. I föräldragrupperna ska man även få nyanlända att närma sig myndigheter, eftersom många nyanlända är rädda för myndigheter.

Mötesplatser

En annan del av projektet är att bygga upp mötesplatser, exempelvis moskéer, öppna förskolor, skolor och folkets hus. Ett projekt man arbetar med på Kungsmarken är Panncentralen. Panncentralen fungerar som ett öppet hus dit man kan komma och umgås med vänner eller lära känna nya. De håller även på att starta upp en caféverksamhet där man kommer kunna köpa fika och någon lättare mat. I sommar har de planerat aktiviteter såsom rap battle, poetry slam och andra musikevenemang dit det är tänkt att främst ungdomar ska komma till. Panncentralen kommer även att genomgå en renovering inom den närmsta framtiden som förhoppningsvis kommer att locka dit mer folk.

Föreläsningar

Man planerar även att hålla föreläsningar om bland annat kost och hälsa. Det kommer dels handla om vad föräldrarna vill ha och dels om vad som är viktigt.

Rädda Barnen är väldigt måna om att barn och unga ska få möjligheten att göra sin röst hörd, och i mötesplatserna lyssnar de mycket på vad ungdomarna vill. De frågar om önskemål och synpunkter, så att det inte sker något som inte ungdomarna vill. För att få in dessa synpunkter har Rädda Barnen bjudit in ungdomar vid två tillfällen.

Som det tidigare nämndes i rapporten så har panncentralen startat verksamhet med drift för integration och barnrättsfrågor. Rädda barnen samarbetar med Panncentralen och målet är att barn ska få möjlighet att göra ett ställe till sitt eget. Ett ställe där både svenskar och invandrare kan umgås och integreras. Panncentralens idéer genomsyras av barnkonventionen och med hjälp av Rädda Barnen, Ung Styrka och olika föreningar i närområdet ska de få med sig så mycket människor som möjligt. Vi tycker att det ska finnas kulturella rätter i caféverksamheten som öppnar i panncentralen.

Panncentralen ska bli ett ställe där alla ska samlas, för att göra det behöver caféverksamheten dra igång. Öppna en Facebook-/Instagramsida och marknadsför. Det enda som krävs är ett trevligt bemötande och visioner som ska fånga unga i samhället, men dessutom äldre, så att alla blir en del av samhället. Med barnet i främsta rum så kan panncentralen med hjälp av individerna bilda ett enat Karlskrona. Det som krävs är rena lokaler, såväl som bra ledare som brinner för att hjälpa och ha tålamod till att våga hålla igång verksamheten.

Palliativa vården

Den palliativa vården arbetar mycket med artikel 12 i barnkonventionen, "Varje barn har rätt att bli lyssnad på". Ofta när en anhörig vårdas under livets slutskede kontaktas familjen. Som personal ska man ha en bra relation till patientens familjemedlemmar. Det är viktigt att ta reda på om det finns barn som anhöriga och att även engagera dem i samtalen.

Barnperspektivet måste alltid tas hänsyn till, barn kan må dåligt utan att det syns. Vissa barn och ungdomar vill inte ha någon kontakt med personalen som kommer och vårdar den sjuke i hemmet och det ska man respektera. Fastän de inte vill delta i samtalen så har barnet ändå rätt att få veta vad som händer deras liv just nu. Det kan också vara så att barnet inte får reda på hur det står till av olika anledningar.

I vissa kulturer pratar man inte om den döende och gör istället barnen ovetande vilket heller inte är bra. Föräldrar gör det som de tycker är bäst för sina barn men den palliativa vården ska iallafall hänvisa till att det är bättre om barn får vara delaktiga i utredningen om patienten. Att barn inte tar del av verkligheten på samma sätt som de vuxna får leder till att de diskrimineras. Detta bryter mot artikel 2 i barnkonventionen, "inget barn får diskrimineras".

Man kan alltid fråga hur någon mår en gång för mycket än inte alls. Barnen ska också få veta att stödet finns om det behövs. För att bygga en så bra relationen med familjemedlemmarna som möjligt är det viktigt att det är samma kurator, sjuksköterska eller läkare som har hand om patienten. Det är oerhört viktigt att man inte skickas runt och vårdas hos annan personal.

För att kunna nå ut till fler till barn och unga som mår dåligt eller lider av psykisk ohälsa så måste den palliativa vården bli bättre på att nå ut till folk. Många vågar eller vill inte komma och prata med personalen, varken hemma eller på avdelningen. Det finns då istället sidor på nätet som man kan gå in på för att läsa och skriva om precis vad man känner. Man kan

uttrycka sina känslor i text om man tycker det är enklare istället för att samtala om det. Den palliativa vården måste därför informera om detta. Exempel på sådana sidor är:

- www.anhöriga.se
- www.dodsviktigt.nu
- www.cancerkompisar.se

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen arbetar inte specifikt med barnkonventionen utan det är mer inbäddat inom arbetet som de flesta avdelningarna inom landstinget. Hela UMO handlar om barns rättigheter.

Mottagningen hjälper alla mellan 13-25 att få svar på sina frågor. Det finns även barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, kuratorer, psykologer och dietister att få hjälp av om man så önskar. När det gäller besöken så tar man en nummerlapp och sätter sig och väntar på att det ska bli ens tur. Tyvärr sker det att man får stå länge i kö för att få hjälp vilket man inte ska behöva. Ungdomsmottagningen har inte tillräckligt med resurser för att hjälpa alla. Mottagningen är också stängd på lördagar och söndagar då någon kanske behöver hjälp. Fler resurser såsom barnmorskor och kuratorer leder till fler öppettider samt flera som kommer och pratar. Vem vet, den kö som är så "lång" kanske försvinner helt och hållet.

Många som behöver akut p-piller på en lördag, söndag eller någon annan dag i veckan då mottagningen har stängt kanske inte vet att man kan hämta ut piller på BB. För att nå ut till de unga och informera dem måste man bli bättre på att marknadsföra bland ungdomar på sociala medier. Kanske göra små informationsfilmer på Youtube om ämnen ungdomar vill veta mer om. Den nationella UMO-hemsidan kan bli bättre och uppdateras. Det finns en hel del barn och ungdomar som inte vågar ringa eller komma till mottagningen.

Kommunikationsavdelningen skulle kanske därför ordna en IT-plats på hemsidan där man kan logga in och skriva till UMO. De behöver bli bättre på att få barn och ungas röst hörd genom att t.ex. bilda fokusgrupper.

Ungdomsmottagningen har inte något barnrättsombud, men det ligger ändå i grunden för alla anställda på landstinget att tänka kring barnkonventionen och de artiklar som ingår. Alla ombud ska främja, bevaka och säkerhetsställa barns rättigheter även fast alla avdelningar arbetar med olika uppdrag. Att ungdomsmottagningen inte har något barnrättsombud ser vi

som en brist med tanke på att ombudet har i uppgift att hålla frågan om barns rättigheter levande. Det bör finnas ett eller flera ombud inom verksamheten för att säkerställa barns rättigheter, barnperspektivet och dess tillämpningsmöjligheter.

Öron-, näsa- och halskliniken

Öron-, näsa- och halskliniken har i Karlskrona en mottagningsdel och en operationsdel. På mottagningen undersöks, utreds och behandlas patienter med sjukdomar som berör öron, näsa och bihålor, munhåla och svalg, luftvägen, matstruben samt balans och hörsel.

Något vi tyckte var bra på öron-, näsa- och halskliniken var något de kallade för "barnlek". Barnleken får barn från 2 års ålder genomföra, och innebär att man får förbereda sig inför sin operation genom att leka med dockan Viktor. Viktor är placerad i en sjukhussäng på avdelningen, och där får barnen se vad som kommer hända både innan och efter operationen. De får se alla slangar, dropp och tabletter som kommer vara en del av deras kommande operation. Detta är ett bra sätt att avdramatisera något som många barn annars tycker är läskigt och främmande. Ur ett barnperspektiv är detta en toppenidé som vi tycker att fler avdelningar borde anamma.

För ett par år sedan hade en renovering av väntrummet gjorts så att detta blev mer barnanpassat. Men på grund av bestämmelser och risken för spridning av multiresistenta bakterier tvingades de plocka bort en del av de leksaker som fanns i väntrummet.

De har även ett belöningssystem till barnen i form av leksaker eller dylikt som barnen får efter sitt besök. Många blodgivare brukar även ge bort gosedjur som barnen på avdelningarna får ta emot. På dagkirurgen finns även filmer och annat som barnen kan roa sig med innan sina operationer. Efteråt får de även ett diplom. Detta är saker som vi tycker är väldigt bra sett ur ett barnperspektiv. Det är viktigt att barnen får känna sig delaktiga, uppskattade och duktiga. På så sätt blir de mer positivt inställda till sjukhuset och har inga problem med eventuella återbesök. På öron-, näsa- och halskliniken har de ett barnrättsombud som arbetar mer med dessa frågor.

På denna klinik tänker de mycket på att barnen ska förstå informationen och bli delaktiga. Eftersom många av barnen besöker kliniken regelbundet är det viktigt att man skapar en kontakt så att det inte blir att man pratar över huvudet på barnet. Enligt artikel 12 i

barnkonventionen har barnen rätt att vara delaktiga och uttrycka sin åsikt, vilket avdelningen tyckte att de följde.

Något som de däremot skulle ta med sig efter vårt studiebesök var ungdomsperspektivet. De arbetar väldigt bra ur ett barnperspektiv, med dels barnleken och lekhörnan i väntrummet, men är detta även anpassat till ungdomar? Eller behöver de hitta andra vägar för att kunna möta ungdomarna? Vi tycker det är viktigt att även ungdomarna ska få känna sig delaktiga, uppskattade och duktiga. Det är inte bara för de yngre barnen. Men till ungdomarna får man hitta andra vägar och lösningar. Det kan till exempel handla om att man förenklar det annars "vuxna" och svåra "sjukhusspråket" så att även ungdomarna känner att de förstår och är delaktiga. Vi tror att även ungdomar hade uppskattat någon form av denna barnlek som redan finns, men som är anpassat till just ungdomar, då de flesta ungdomar inte vill bli behandlade som barn. Det kan handla om en ungdom som aldrig tidigare besökt ett sjukhus, som nu ska opereras. Denna ungdom behöver säkert också förbereda sig på sin operation, men genom en mer ungdomsanpassad "barnlek".

5. Avslutning

"Ingen kan göra allt, men alla kan göra något". Alla barn har fullt människovärde och är lika mycket värda. När man är ett barn så nöjer man sig med det minsta lilla i livet och man är oftast glad och bekymmersfri. Omtanke, respekt och förståelse är mycket viktiga aspekter när man jobbar med barn, landstinget är ett "hälsoföretag" som ska ta hand om samhällets välmående och försöka sträva efter ett välfärdssamhälle med invånare som mår bra. Barn och ungdomar är en del av samhället och därför har landstinget en skyldighet att göra dem delaktiga.

Arbetet som barnrättsambassadör har varit mycket lärorikt och intressant. Vi har lärt oss att arbeta i grupp och dessutom diskutera barnrättsfrågor. Vi har fått lärdom om hur landstinget jobbar och vilket enastående arbete alla inom landstinget gör. Vi har fått reda på bra saker som media inte skriver om. Vi har utvecklats som människor och vet numera mer om vilka rättigheter vi har som barn och ungdomar. Det är rättigheter som vi inte vetat om förut som till exempel att vi kan ställa klagomål till patientnämnden. Detta på grund av att ingenting marknadsförs som det ska, barnen blir utsatta mest av detta på grund av att de är för små att förstå sina rättigheter.

Vi tror att en stor anledning till varför unga mår dåligt är på grund av att de inte vet var och vem de ska vända sig till. När föräldrarna mår bra mår barnen också bra. Har man till exempel en sjuk förälder så utsätts barnet av att föräldern mår dåligt, landstinget måste se igenom den sjuka personen och lägga märke till att barnen kan bli utsatta av att ens förälder mår dåligt. Många unga människor som har problem hemma går oftast en fel väg i samhället, det är många liv som landstinget kan rädda enbart via att marknadsföra eller att få med ungdomar i vad landstinget håller på med så ungdomar vet vilken hjälp de eventuellt kan söka.

Politikernas uppgift till oss barnrättsambassadörer

När vi träffade landstingsstyrelsen fick vi i uppgift att:

Ge fem sätt goda exempel på hur Landstinget kan stödja ungdomar som inte röker att fortsätta vara rökfria.

Efter diskussioner och funderingar har vi kommit fram till dessa:

- Tobaksföreläsningar i tidig ålder i skolan, förslagsvis från årskurs 5
- Större projekt som exempelvis Drogfighten som ägde rum 2011/2012, där unga engagerar sig att lära sig om droger (i det här fallet tobak) och tävla i olika klasser. Den vinnande klassen fick en heldag på Liseberg. Vi barnrättsambassadörer deltog själva i Drogfighten och vi uppskattade det verkligen och lärde oss mycket som vi kommer ha nytta av i framtiden. En film om Drogfighten med mer information och vad det handlade om finns att se här:
<https://www.youtube.com/watch?v=yQoLHTEorP4>
- Visa vetenskapliga videos och bilder, gärna i ung ålder, på vad som händer med de inre organen när man brukar tobak
- Ta hjälp av kändisar och andra människor som unga ser upp till, och få dessa att antingen dela sina berättelser och erfarenheter eller kanske hålla föredrag för skolor, klasser och idrottsföreningar. Detta har bland annat Friends använt sig av, vilket har visat sig vara framgångsrikt.
- Använda sig av ungdomar som kan föreläsa i skolor, klasser och idrottsföreningar. Ungdomar lyssnar på andra ungdomar och vill gärna höra deras berättelser. Istället för

att en vuxen står och håller föredrag om hur dåligt rökning är, kan man använda sig av ungdomar.

Lösningen är att vara en förebild till unga. Landstinget är ett hälsoföretag och därför ska heller ingen personal röka inom landstingets områden eftersom att de bör vara förebilder och visa att rökning inte är bra. Tänk att en sjuksköterska säger åt en patient att hen ska sluta röka. När patienten går ut från sjukhuset är det första hen ser att andra sjuksköterskor röker. Det är obegripligt, blir man röksugen får man ta nikotinplåster, eller nikotintuggummi.

Att anställa ungdomar och sedan utbilda de om tobak gör att de får lärdom om vad som händer när man är tobaksbrukare. Anställda ungdomar inom Landstinget kan då gå ut i olika skolor och hålla föreläsningar. När två unga människor för en dialog är det en helt annan attityd än när en vuxen för en dialog med en ung person. Vi menar att det bästa sättet man kan nå ut till ungdomar är via ungdomar.

Visa vad som händer inuti kroppen och med lungorna och hur det kan påverka ens hälsa. Detta ska presenteras i en ung ålder så tanken följer med ungdomarna under hela barndomen. Ha dessutom roliga events för ungar där de kan vara med och tävla om priser, via att göra så att barn har kul så kan man komma även komma åt de med information. Exempel på tävlingar är Drogfighten. Istället för droger jobbar man med tobaksfrågor.

Avslutningsvis så kan vi inte låta bristerna inom landstinget som media skriver om måla bilden av det enastående arbete som alla anställda gör. Uppmana till revolutionära idéer och ett samhälle där barn och unga är delaktiga. "Ingen kan göra allt, men alla kan göra något".

Källor

Unicef. (u.å). *Barnkonventionens historia*. Hämtad 2017-07-02, från <https://unicef.se/barnkonventionen>

Tobaksfakta. (2015). *Information om tobakskonventionen*. Hämtad 2017-07-01, från <http://www.tobaksfakta.se/tobakskonventionen-2/>

Landstinget Blekinge. (2017). *Politisk Organisation*. Hämtad 2017-07-04. från <http://ltblekinge.se/Politik/Politisk-organisation/>

Rädda Barnen. (u.å). *Vad gör vi*. Hämtad 2017-07-03, från <https://www.raddabarnen.se/vad-vi-gor/>